

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5388/2018
13.02.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујицића, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Јелене Боровац, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Звонко Џанковић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Мирослав Мандић, адвокат из ..., ради заштите ауторског права, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 92/17 од 25.06.2018. године, у седници већа одржаној 13.02.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужених и **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 бр. 92/17 од 25.06.2018. године у ставу другом изреке, ставу трећем изреке у делу о досуди накнаде нематеријалне штете, ставу петом и седмом изреке и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 бр. 25/2015 од 21.11.2016. године одбијен је тужбени захтев за утврђење да су тужени повредили ауторско право тужиле, на тај начин што су плагирали ауторско дело „...“ без назначења имена или псеудонима тужиле АА, као аутора, те захтев да се обавезу тужени да тужили на име накнаде имовинске штете исплате износ од 25.000,00 динара са законском затезном каматом од 07.07.2010. године до исплате, те на име накнаде неимовинске штете износ од 250.000,00 динара са затезном каматом почев од 21.11.2016. године до исплате. Обијен је и захтев да се забрани туженима даље коришћење ауторског дела, умножавање у писаним и електронским издањима часописа и умножавање у новим тиражима и коришћење рада за стицање звања, као и захтев да се обавезу тужени да пресуду објаве у медију дневни лист „Политика“ и дневни лист „Дневник Нови Сад“ о свом трошку. Обавезана је тужила да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.843.200,00 динара у року од 15 дана.

Апелациони суд у Београду, одлучујући о жалби тужиле, након одржане расправе, донео је пресуду Гж4 бр. 92/17 од 25.06.2018. године, којом је укинуо наведену пресуду првостепеног суда (ставом првим изреке) и одлучио о постављеним захтевима. Ставом другим изреке, утврђује се да су тужени повредили ауторско право тужиле на тај начин што су у чланку „...“ објављеном дана године, неовлашћено користили ауторско дело тужиле „...“, без назначења имена или псеудонима тужиле АА као аутора, па им се забрањује

вршење даље повреде ауторског права тужиле и налаже да престану са повредом тог права даљим коришћењем чланка наведеног назива, умножавањем истог у писаним и електронским издањима часописа и умножавањем у новим тиражима. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени ББ да на име накнаде нематеријалне штете по основу повреде моралних и ауторских права тужиле исплати износ од 150.000,00 динара са затезном каматом почев од дана 21.11.2016. године до исплате, у преосталом за износ од 100.000,00 динара захтев је према том туженом одбијен, у односу на туженог ВВ одбијен је захтев за накнаду нематеријалне штете Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев за накнаду имовинске штете Ставом петим изреке, обавезани су тужени као солидарни дужници да о свом трошку изреку пресуде објаве у дневном листу „Политика“. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев да се наложи туженима да изреку пресуде објаве и у дневном листу „Дневник“ Нови Сад. Ставом седмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени су изјавили ревизију, којом наведену пресуду побијају у ставу другом изреке, у ставу трећем изреке у делу којим је првотужени обавезан да тужиле исплати износ од 150.000,00 динара са каматом, у ставу петом и ставу седмом изреке, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је нашао да је ревизија дозвољена према члану 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), који се примењује на основу члана 506. став 2. ЗПП. Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, овај суд је утврдио да је ревизија тужених основана.

Према чињеничном утврђењу на којем је заснована побијана пресуда, тужила АА из ... је објавила 1994. године ауторски рад „...“ у Зборнику радова „...“, затим 2004. године коауторски научни рад са коаутором ГГ „...“ у Зборнику радова „...“, 2005. године коауторски рад са коаутором ДД „...“ у Зборнику радова ... и повезаним темама и један је од уредника у књизи „...“. Према мишљењу вештака др Предрага Иваниша, тужила је прва осмислила решење за интицарски код који исправља једну битску грешку на подној речи, што га чини оригиналном духовном творевином. То решење је јавно презентовано на конференцији међународног значаја и није оспорена његова оригиналност, што га чини ауторским делом. Теорија заштитних кодова је сегмент телекомуникација која се бави борбом против грешака на различите начине, а један од тих начина је корекција грешке.

Коауторски рад тужених ББ и ВВ носи назив „...“, објављен је на сајту ...у одељку „...“. У коауторском раду тужених цитирана су три рада других страних аутора који такође разматрају интицарске кодове, а мање сличности имају са спорним радом тужених него радови тужиле, а и објављени су касније од тужилиних. Радови тужиле нису поменути. Израз за први чек бајт је био познат и пре тужилиног решења, а тек је у њеним радовима уочено да се из њега може одредити тежина грешке. Према налазу и мишљењу вештака др Предрага Иваниша, у спорном коауторском чланку тужених преузета су три сегмента тужилиног ауторског дела, реализација научне идеје којом се грешка на једном

биту у оквиру једног бајта кодне речи исправља интицерским кодом са дужином кодне речи која се може подешавати по потреби, решење да се тежина грешке може одредити из првог бајт синдрома који се одређује као разлике интицерских аритметичких сума информационих бајта формианих на страни предаје и пријема и решење да се локација бајта која садржи једну битску грешку може одредити из другог бајт синдрома. Решење за детекцију двоструких битских грешака у кодној речи, пласирано у коауторском раду тужених, није преузето.

Првостепени суд прихвата да је тужила доказала да је аутор оригиналног решења садржаног у научном раду „...“ (коауторски рад са ГГ објављен 2004. године), да је прва осмислила решење за интицерски код који исправља једну битску грешку на кодној речи што га чини оригиналном духовном творевином, да тужени нису од тужиле преузели решење за детекцију двоструких битских грешака на кодној речи, али су преузели три сегмента и део наслова који указује да у свом раду предлажу решење за код који исправља једну битску грешку интицерским путем, не означавајући изворно дело тужиле и њу као аутора. Тај суд је пажњу посветио томе да је тужила аутор решења за интицерски код који исправља једну битску грешку на кодној речи, да је у коауторском раду тужених предложено решење за код који исправља једну битску грешку интицерским путем уз коришћење сличног принципа исправљања грешке као што је користила тужила у свом раду, али да извесна разлика постоји, па имајући у виду да код који је тужила дефинисала не може да детектује две грешке и да се у томе испољава битна разлика у радовима, закључује да нема повреде ауторског права. Неозначавање литературе из које се преузима формула за први чек бајт и немогућност да се утврди чије је решење у раду тужених коришћено, првостепени суд цени као поступак избегавања да се референцира решење у значајној мери слично решењу тужених, који може имати за последицу повреду академског понашања, али не и повреду ауторског права у смислу Закона о ауторским и сродним правима. Следом таквог закључка, првостепени суд је тужбени захев одбио као неоснован.

Другостепени суд је применом члана 383. став 3. ЗПП заказао расправу, на одржаној расправи поновио већ изведене доказе и одлучио о основаности тужбеног захтева. Код закључка да су тужени повредили ауторско право тужиле, другостепени суд се ослонио на налаз и мишљење вештака проф. др. Предрага Иваниша, исказ вештака и његово изјашњење по примедбама тужених. Држећи да су тужени преклудирани са доказним предлогом за контролним вештачењем, тај доказни предлог тужених је одбијен.

Ревизијом се основано указује на постојање битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП која је учињена у поступку пред другостепеним судом, што представља ревизијски разлог по члану 407. став 1. тачка 3. ЗПП. Доказни предлог за контролно вештачење стављен је у поступку пред првостепеним судом, на рочишту 24.12.2015. године, после којег су одржана још два рочишта, а да првостепени суд о том предлогу није одлучио. Изјашњење дато на завршном рочишту у првостепеном поступку, да нових доказних предлога тужени немају, не значи да су тужени повукли односно одустали од претходно стављеног доказног предлога да се одреди контролно вештачење. Другостепени суд је погрешном применом члана 372. ЗПП одбио доказни предлог за извођење доказа контролним вештачењем, као да је тај доказни предлог стављен тек у фази

жалбеног поступка. Таквим поступањем учињена је битна повреда поступка од утицаја на законитост и правилност побијане одлуке. Одбијањем доказног предлога, тужени су ускраћени у расправљању о сложеним питањима за које је потребно стручно знање којим суд не располаже.

У овом спору, расправљање путем извођења доказа вештачењем има велики значај. Садржина и обухват спорних питања, сложеност и осетљивост доказне теме за вештачење, стручне референце и компетенције странака, изискују да се као важни чиниоци узму у разматрање код одлучивања о доказном предлогу тужених.

Различита гледишта врхунских стручњака о сличностима и разликама у публикованим чланцима као ауторским делима, супротстављена у судском спору за заштиту ауторских права, захтевају обазриво поступање суда код именовања једног или више вештака односно научне установе да обави задатак вештачења. У таквој ситуацији, вештачење по правилу треба да је поверено одговарајућој установи и да је извршено од стране тима стручњака установе одређене за вештачење. Исто се односи и на ново вештачење тзв „контролно вештачење“. Вештачење, једно или више, у контрадикторном судском поступку, треба да послужи томе да се стручне чињенице разјасне и расправе на начин који ће бити заснован на конкретним показатељима и мерилима, ради поуздане оцене о спорном питању има ли повреде ауторског права и у чему се повреда састоји. У конкретном случају, предлог за контролно вештачење је стављен и другостепени суд ће га узети у поновно разматрање.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је укинуо другостепену пресуду у побијаном делу и предмет вратио том суду да у складу са примедбама из овог решења отклони битну повреду поступка, расправи спорна питања, на поуздан начин утврди одлучне чињенице и правилном применом материјалног права донесе нову пресуду.

Применом члана 415. став 1. и члана 166. став 3. ЗПП, одлучено је као у изреци решења.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић